

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 púp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ:

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Sociademokratické hlúposti.

Hlúposť je také semeno, ktoré sa aj na skale ujme. Každá doba má svoje hlúposti. Hlúposť totiž, ako hovoria, vo svete nikdy nevymre. Hlúposť sama v sebe môže byť smiešna, môže však byť aj zkazonosná a škodlivá. Takáto škodlivá hlúposť prítomnej doby je mnoho spomínaná socialdemokracia.

K dokázaniu toho, ak veľká a zkazonosná hlúposť je socialdemokracia, uvedieme výpovede a učenia samých socialdemokratických vodcov a zakladateľov cudzozemska, od ktorých všetkému ne-dobrému učia sa i naši socialdemokrati. Presvedčí sa z tohoto každý, čo len trochu myslí, že je tá socialdemokracia ak veľká tak aj zkazonosná hlúposť.

Slyšme v prvom rade, ako zmýšľa nemecký hlavný vodca socialdemokratov *Bebel*, ktorý v jeho knihe: «Žena» na strane 444. nasledovne píše:

«Vojna nového sveta proti starému vypukla. Na dejišti vystupujú massy, boj vedie sa s tak veľkou silou intelligencie, ako svet podobného boja ešte nevidel, ani videt nikdy nebude. Bo toto je ten posledný sociálny boj. Stojac na začiatku XX. stoloetia, vidíme, ako boj tento blíži sa vždy viacej ku koncu, kde zvíťazia nové idey».

Na shromaždení socialdemokratickom v Erfurte povedal zase tento hlavný vodca

Gróf Aladár Zichy, minister a latero a predseda Iudovej strany.

socialdemokratický: «Presvedčený som o tom, že uskutočnenie našich cieľov posledných je už tak blízko, že je málo takých v tejto dvorane, čo by sa nedožili týchto dní».

Či je tá katastrofa, pri ktorej sa na tomto svete všetko na ruby má obrátiť, ozaj tak blízko, ako sa o tom chýrnemu vodcovi socialdemokratov Bebelovi sníva, o tom sa neideme dohadovať. Každý, čo i po tej najväčšej hlúposti túži, očakáva jej skoré a istotné uskutočnenie. Ani to neideme zapierať, že socialdemokrati všade, kde sa nachodia, bojujú proti spoločenskému poriadku. Čo je a bolo vždy základom tohoto spoločenského poriadku? Náboženstvo a mravnosť. Socialdemokrati preto, aby terajší svet prevrátil a založil si mohli svoj socialdemokratický raj, oborujú sa na katolícku cirkev, ktorá ohlasuje svetu pravé náboženstvo Spasiteľa a preto aj podkopávajú každú mravnosť v jej základoch. Áno, socialdemokrati vedú krutý boj proti starému svetu. Preto znevažujú cirkev, ohavia a tupia do čierneho blata biskupov, kňazov a všetky ustanovizne cirkevné. Ponevác im zavádzajú zákony svetským zákonodarstvom vynesené a v jejich zkazonosných snahách prekážajú ich svetské vrchnosti, preto aj proti týmto vedú boj na život a smrť, bo všetko má zhytnúť a zpusnúť a zo starého sveta nemá ani kameňa na kameni ostať, aby si na týchto zručaninách socialdemokrati postavili jejich zahradu rajskú. Celý svet musí byť socialdemokratický a obrátený bude v jednu veľkú zahradu rajskú. Ľudia, už všetko socialdemokrati, budú si tam požívať bez roboty, môžu teda zaháľať, bez starostí, keď vyhladnú môžu ísť na pašu, bez predstavených a zákonov, bo budú všetci rovnako slobodní. Tieto sny sú veľmi pekné, majú však len tú jednu chybu, že sú to veľké a zároveň zkazonosné hlúposti. A za takéto hlúposti vypukol boj nového sveta proti starému a vedie sa s celou silou najhlbšej inteligencie, ako to hovorí vodca socialdemokratov Bebel. Kdeže je ale tá sila tej najhlbšej inteligencie? Či sa s ňou chvastať môže Bebel, čo takéto hlúposti ohlasuje? I ponevác socialdemokrati našej vlasti vo všetkom prísne nasledujú socialdemokratov zahraničia, ohlasujú ľudu tie isté zkazonosné zásady a berú účasť na tom boji nového sveta proti starému, či snáď títo majú tú silu hlbokosti inteligencie? Kto sú vodcovia polutovania hodných socialdemokratov našej milej

vlasti? To sú židia: *Manó Buchinger, Adolf Goldner, Jakub Izrael* (teraz Kardos), *Jakub Weltner, Ernest Garami* (predtým Grünstein). Ku týmto patria pokrstení socialdemokratickí vodcovia: *Dezider Bokányi, Alexander Csizmadia*. Či títo všetci kolko ich je, majú čo len povrchný stupeň inteligencie? Zkadiaľ ju vzali? Kde chodili do škôl? Oni sa len jednému rozumejú, tomu totiž, ako majú ľud kresťanský búriť a kresťanské robotníctvo vykorisťovať. O tom je už celý svet presvedčený, že socialdemokratickí vodcovia, či u nás a či v cudzozemsku, len z robotníctva žijú. Kresťanskí robotníci musia ťažko pracovať, krvútne sa trápiť, aby jejich židovskí vodcovia pánov hraf mohli. K tomuto však nenie zapotreby sila hlbkej inteligencie, lež veľká porcia nestydatej bezočivosti.

Ku dosiahnutiu jejich cieľov vodcovia socialdemokratov nenie sú v prostriedkoch preberační. V socialdemokratickom shromaždení v St. Gallen prijali preto nasledujúcu resolúciu: «*Nebudeme v nečinnosti strávať. V ľudu väzí sila. Massy ľudu treba nám mravne podmaniť. S málo ľudu môžeme len puč poduť — k revolúcii potrebné je do ľudu vniklé presvedčenie, že životný záujem ľudu túži po tom, aby zborená bola každá pamiatka minulosti. Osvety treba dať hlavám. Ostatné príde samo od seba. Teda len propaganda je potrebná. Povzbudenie ducha ľudu. Dokázanie ohavnosti dnešného systému. A my sami musíme sa učiť, chceme-li s úspechom poučovať. Preto našim heslom je: agitovať, organizovať, študovať*».

Na kolko držia sa socialdemokrati tohoto hesla, to netreba dokazovať. Celé jejich účinkovanie len z toho záleží, že všade a jednotajne agitujú a sa bez prestania organizujú. Studovať, nemožno tvrdiť, že študujú, iba tú vedomosť, ako majú ľahkoverných robotníkov okabátiť. Prísne držia sa toho, že v ľudu veľká sila väzí, preto ako jastraby na kurence zpúšťajú sa na ľud. V jednotajných shromaždeniach nevedia iného, ako ohavnosť dnešného systému dokazovať v rečiach, ktoré vypracované z cudzozemska dostávajú a potom nie priam v klasickej reči ľudu prednášajú. Takto vzbudzujú ducha ľudu a takto pripravujú ľud k revolúcii vodcovia socialdemokratov a redaktori kresťanského mena novin, čo slepo a nerozmyslene za nimi hebajú.

Či toto nenie hlúpe a spolu zkazonosné po-

činnanie? Z kongressu vo Wyden vydržiavaného poslali zahraniční socialdemokrati adresu socialdemokratom ruským a vyslovili sa v nej doslovne: «*My vieme, že víťazstvo vaše bude znakom všeobecnej revolúcie sociálnej, ktorej aj my podporujeme naše sily*». Nedá sa tajiť, že terajšie vzbury v Rusku nasnovali len socialdemokrati s jejich židovskými vodcami. Kto však trpí pri tom najviacej? Ruská sedlač, čo včul plundruje a podpáľuje statky zámožných a pánov a robotníctvo, čo jednotajne štrajkuje a pri tom hladuje. Židovskí vodcovia vedia, ako si kožu brániť.

Socialdemokrat *Dietzgen* v jeho knihe o náboženstve socialdemokracie, súdruhov celkom otvorene povzbudzuje k revolúcii, keď takto píše: «Ó, vy krátkozrakí a malomyselní! Či nechápete, že pokoju predchádzať musí boj, budovaniu úrbanie, organizácii dľa plánu, nashŕňanie chaotičnej materie, búrke bezvetrie a všeobecnému občerstveniu víchor? Odpočíva teraz dejepis ľudský, bo si zbiera sily ku budúcej katastrofe».

Deň tejto hroznej katastrofy nastáť má vtedy, keď sa socialdemokratom podarí zničiť všetky tróny, premeniť celý poriadok terajšieho spoločensva, vykoreniť cirkev a všetky náboženstvá, zrušiť kadejakú vlastnosť štátneho, cirkevného alebo osobného majetku a na týchto zručaninách vystaviť po celom svete rozsiahle veľký štát socialdemokratický. «A čím viacej protiví sa tomuto svet — hovorí Bebel v jeho knihe: Naše ciele — tým väčším násilienstvom stane sa privedenie tohoto stavu. Táto otázka nedá sa riešiť kropením ružovou vodou».

Toto je učenie socialdemokratických vodcov, ktorým vábja ľud ku sociálnej revolúcii. Sú to hlúposti, ale veľmi zkazonosné. Každý, čo ich ohlasuje, prehrešuje sa tým proti Bohu a proti pokoleniu ľudskému. Zarovnak prehrešujú sa, čo socialdemokratické zkazonosné hlúposti podávajú nábožnému ľudu slovenskému.

Tí «dobří katolíci».

V «Katolíckych Novinách», ktoré na rozkaz jeho Eminencie uhorského knieža-primasa svoje meno na «Ludové Noviny» premeniť boli prinútené (lebo duch jejich je protikatolícky), mnoho razy čítame, jako sa s tým vychvaľujú, že vraj tej «slovenskej ľudovej strany» vodcovia sú «dobří katolíci». Náš «Kreštan» od počiatku jestvovania tej «slovenskej ľudovej strany» čierno na bielom dokázal,

že to nenie pravda. Ale, bohužiaľ, mnohí z pospolitého ľudu predsa sadli na lep Jurigovcom a Skyčákovcom, čo teraz už aj sami zoznávajú, že skrze nich do bludu zavedení boli. Ku dokázaniu tej pravdy, že jaký je to katolícky duch, ktorý v tých skalických «Katolíckych Novinách» previeva, nech slúži aj nasledujúca udalosť.

Besný socialdemokrat Ondrej Achim v krajinskej snemovni podal návrh, aby sa cirkevné majetky sekularisovaly, čo toľko znamená, že aby sa predaly. Komu? Nuž komu inému, ako židom? Samo sebou rozumie sa, že celá snemovňa, vynímajúc luterána Hodžu, jeho verného súdruha Skyčáka a Achima proti návrhu hlasovala. Že za zhabanie cirkevných majetkov hlasoval Hodža, tomu sa nečudujeme. Veď on je neznaoh a keď vo svojich novinách spomína najsvätejšie meno Ježiša Krista, pretvaruje sa farizejsky, ako by katolícke náboženstvo zastával a to proti biskupom. Činí to preto, lebo ráta na hlúposť svojich čitateľov a úfa sa, že mu takto skorej na lep sadnú úbohí Slováci. Ale že za zhabanie cirkevných statkov ešte aj Fero Skyčák, terajší majiteľ a vydavateľ «Katolíckych Novín» hlasoval, to je už ozaj vec povšimnutia hodná. Nože p. Sasinek, ktorý ste nedávno lamentoval, že vyššie cirkevné predstavenstvo zatracuje «slovenskú ľudovú stranu», odpovedajte nám na tú otázku: ako je to možné, že majiteľ a vydavateľ novín, ktoré sa «katolícke» menujú, hlasuje za sekularisovanie cirkevných katolíckych majetkov? A keď vy na túto otázku dľa vášho svedomia odpoviete, nuž vaša odpoveď môže byť len taká, ktorou Skyčáka odsudzujete. Skyčákovko sebadržanie pri tejto otázke zrejme dokazuje, že pri jeho novinách názov «katolícke» je obecný švindľ. Teda p. Sasinek, úfame sa, že nahliadnete, že protikatolícke pokračovanie Skyčáka a všetkých jeho súdruhov bolo, je a bude príčinou, prečo katolícke cirkevné vyššie predstavenstvo «slovenskú ľudovú stranu» zatracuje. — Snáď niektoťv národovec, chcejúc zastať celú «slovenskú ľudovú stranu», to chýrečné hlasovanie takto bude vyhovárať: Nemajte to za zlé, že Skyčák za zhabanie cirkevných majetkov hlasoval, veď on, ako jednoduchý plátenkár, je človek neučený a ako taký nerozumie sa veci, ale čo sa týka celej «slovenskej ľudovej strany», tá je celkom iného zmýšľania. — Dobré, až je tak, prečo aspoň katolícki kňazi z národnej strany slovo nezdvihli, prečo sa neosvedčili, že oni nesúhlasia so socialdemokratom Achimom, luteránom Hodžom a s polovičatým Skyčákom? Prečo to nepovedali odhodlane, verejne na sneme, že sú oni nenie za zhabanie cirkevných majetkov? Ani jeden sa neohlásil. Toto ostatne Juriga pri kortešačke, zdá sa, verejne prisviedčal.

Vy, katolícki Slováci, čo myslíte, čo by urobili židia s takým židom, ktorý súc krajinským vyslancom, v snemovni by za zhabanie židovských majetkov bojoval? Bezpochyby najmenšia pokuta by bola, že by ho z kruhu svojho vysotili ako zradcu židovského náboženstva. Nuž a ten krajinský vyslanec, ktorý dľa matriky zdá sa ku katolíckej cirkve prináležať, čo zaslúži, keď za zhabanie katolíckych majetkov hlasuje?

Teda tá národná «slovenská ľudová strana» chce nás uhorských katolíkov o cirkevné katolícke majetky pozba- viť, a tak nemožným urobiť to, aby naši biskupi pre chu- dobný ľud rozličné užitočné fundácie zakladali. Preskú- majte všetky tie fundácie, ktoré naši biskupi v minulosti založili a nenajdete ani jednu, ktorá by len pre uhor- ského jazyka katolíkov bola. Naši biskupi ako v minulosti tak ani v prítomnosti nehľadeli, že ten, ktorého z fundácie účastného učinia, či je Uhor, Slovák alebo Nemeč. Tam máte primasa *Pázmány*, ktorý v Uhorsku založil kato- lícku univerzitu, vo Viedni seminárium, zvané Pazma- neum; že z tohoto uhorského ústavu ani Slovákov nevy- tvárajú, to dokazujú aj Juriga, Jehlička atď., ktorí svoje theologické vedomosti tam nadobudli, bez ktorých, ku pr. Juriga, kto vie, či by ešte aj teraz nebol obecný «kožu- char», ako on to sám hovorí o sebe. Tam máte mnohých iných uhorských primasov, v najnovšom čase *Simora* a *Vaszaryho*, ktorí pre dobro ľudu z cirkevných majetkov veľmi mnoho urobili. Tam máte blahej pamäti ku pr. ni- trianskych biskupov, ako sú *Kluch*, ktorý štipendia založil pre žiakov a pre poctivého života a chovania panenky, ktoré do stavu manželského vstúpili; tam máte *Vuruma*, ktorý pre slovenské deti sirotár založil; *Palugyaiho*, najmä ale blahej pamäti *Reskoványiho*, ktorý kde-aký svoj krajiar pre svoju diecesku, pre slovenský ľud obe- toval. Tam máte *Bendeho*, ktorý v Nitre z toho cirkev- ného majetku aj teraz ročíte 45, zväčša slovenských chlapcov, na gymnásiume študujúcich žiakov, s kostom celkom zdarma zaopatruje!

Nuž hľa, tie cirkevné majetky obetujú sa zväčša na takéto ciele. A kto toto prekazit chce, to je so židmi, so- cialdemokratmi, s freimaurermi a s liberármi sprisahaná «slovenská ľudová strana!» A vodcovia tejto zkazenej strany navzdor tomu o sebe vytrubujú, že sú oni «dobrí katolíci». Dotyčno takýchto Skyčákovských, Jurigovských katolíkov naša svätá cirkev úplným právom môže zvolať: Pane, ratuj ma od týchto «dobrých katolíkov», oproti tým zlým sa len voláko obraním!

Ludák.

Nebezpečie dedinskej mládeže.

Dedinský ľud celkom ináč predstavuje si život vo veľkých mestách, ako on skutočne vyzera. S veľkými ná- dejami pride mladík z dediny do hlavného mesta na ro- botu. Robotu snáď aj najde, lenže za malú mzdu ťažko musí hrdlovať. Krom biedy a psoty je ale ešte iné, čo ho tu očakáva. To sú totiž zlé spoločnosti. Medzi tymito je ale tá najhoršia, do ktorej súdruhovia neskúseného mladíka dedinského ťahajú, spoločnosť robotníkov social- demokratických. Títo majú svojich agentov, vôbec židov, ktorí celé polovačky držia na dedinských mladých ľuď, aby ich do socialdemokratického spolku robotníckeho zväbili. Vyhrážajú sa im, že len vtedy dostanú robotu, keď sa do takéhoto spolku dajú zapísať a že druhovia jejich v každom ohľade budú ich podporovať a zastávať. Ne- jeden mladík dedinský dá sa naviesť takému židovskému agentovi a vstúpi do toho oslavovaného spolku robotníc-

keho. Dostane aj robotu. Keď ale pride sobota z mozolne vyrobených halierov musí platiť spolkové, totiž ako člen spolku, musí platiť na socialdemokratické noviny, či ich potrebuje, číta alebo nie. V nedeľu mávajú socialdemo- krati shromaždenia, verejné pochody po uliciach, po týchto pijatiky a hostiny. Všetko toto koštuje veľa peňazí, takže socialdemokratickému robotníkovi už v sobotu ve- čer nie mnoho ostáva z jeho výrobku. Tu má ale pred sebou jeden celý týždeň. Jestli chce pracovať, musí aj jesť. Ale čo? Z tých sladkých a pekných rečí tých so- cialdemokratických agentov židovských sa veru nenajie. Teda hladuje, zoslabne, onemocnie, príde do špitála. A keď mu tam doktori zdravie ako-tak posliepali, dovlečie sa domov ako žobrák na tele.

Toto je ovšem veľké nešťastie, lež od toho o ešte o mnoho väčšie je to, do ktorého v duševnom ohľade upadáje. Mladík a bárs ktorý robotník, čo ku socialdemokratickým spolkom pristupuje, mravne celkom upáda. Tie reči, ako tam hovoria robotníkom, kázne, ktoré v socialdomokra- tických shromaždeniach slyší, sú samé rúhanie sa Bohu, znevažovanie kresťanskej viery, posmievanie sa z obradov cirkevných, búrenie k neposlušnosti oproti predstaveným, vzbudzovanie nespokojnosti a zvädzanie ku zahálčivému, nemiernemu a výstupnému životu. Takýto dedinský mla- dík doma nechcel snáď slyšať kázeň svojho kňaza, ktorý ho len k dobrému poučal a viedol a teraz slyší pozorne kázeň žida, ktorý ho ku všetkému zlému zvädza, kým ho celkom nezhubí. Keď sa potom takýto na tele i na duši zhubený mladík do svojej dediny navráti, nevládzu s nim otec, matka, cirkevní a svetskí predstavení. Je druhým na zkazku a pohoršenie, obci obyčajno na farchu, kým ne- smiluje sa nad ním predčasná smrť.

Keď už mladík toľkým nebezpečiam ide v ústrety v hlavnom meste alebo vo veľkých mestách krajiny, ešte horšie veci očakávajú tu dedinské dievky.

Dedinská dievka obyčajne s ľuďmi dvojeho druhu a zamestnania príde do potíku v mestách. Ako nezamáma musí sa — kým službu dostane — obzreť u kvartiel. Nuž v hlavnom meste a v každom väčšom meste je dosť ta- kých osôb, čo sa s tým zaoberajú a z toho žijú, že tie dievky, ktoré z dedín do mesta prichodia, do kvartielu berú. Takýmto osobám potom len na tom záleží, aby dievky čím dlhšie ostaly u nich na kvartielu a platily čím viacej. Takéto kvartiele sú pre dedinské dievky veľmi ne- bezpečné. Bývajú tam a schádzajú sa so všeliakymi ľuďmi obojeho pohlavia a naučia sa všeličomu, len nič dobrému. Môže sa povedať, že takéto kvartiele sú opravdové školy nemravnosti. Nejedna osoba, čo kvartiele dáva dievkam, pravda za drahé peniaze, nahovára ich, aby neprijímaly akúkoľvek službu, aby si preberaly v robote, aby pýtaly veľký plat, aby si vyjednávaly mnoho slobodného času ku prechádzkam; aj také sa najdu, čo doprosta nahovárajú dievky, aby len na také miesta išly, kde budú môcť paňu hrať. Je-li dievka driečnejšia, to si tá osoba, čo jej dáva kvartiel, nerobí z toho svedomia, že utláča v jej srdci city mravnosti a nábožnosti, považujúc ju za obecný to- var a primajúc ju k tomu, aby pri ľahkom, zahálčivom

živote, šatila, chovala a zabávala sa z peňazí, čo od milencov dostáva. Následkom toho je v hlavnom meste a po väčších mestách krajiny veľmi mnoho dievok bez služby. Mnohé službu vôbec nehľadajú. Druhé, keď aj do služby vstúpia, sú lenivé, nedajú sa poučať, jazykujú a behajú z jednej služby do druhej. Veľkú časť mzdy platia jednostajne za kvartiel čo im ale ostane, za to kupujú nádherné panské šaty. Aby myslely na staršie dni, aby si niekoľko korún zgzadovaly, to im ani na rozum nepride. Dievka, čo opusí dedinu, aby si vo veľkom meste službu hľadala, je obyčajne ztratená pre jej rodičov, pre jej rodinu a pre celú obec. Lebo sa haňbí domov navrátiť, alebo keď ju pre nesmierne výstupy, alebo preto, že sa bez služby túla, policaj postřkom (šupom) domov pošle, je sebe a celej rodine na potupu a haňbu.

Tie osoby, čo v mestách kvartiele dávajú dievkam, sú však len jedno nebezpečie. Druhé nebezpečie pre takéto dievky tvoria tie osoby a ústavy, čo im službu zaopatrujú. Takéto ústavy nachodia sa vôbec v židovských rukách. Jednotlivé osoby, čo sa s tým zaoberajú, že dievkam služby zaopatrujú, sú zväčša židáci a židovky. Týmto len na tom záleží, aby dievka čím častejšie premieňala miesto. Za každým totiž, čo dievke novú službu zaopatria, musí im od toho platiť. Dievky na nich robia, oni žijú z dievok. V tých ústavoch ale, kde dievkam služby zaopatrujú a aj medzi jednotlivými, čo sa s tým zaoberajú, nachodí sa dosť nesvedomitých ľudí, ktorí ako židovskí mužskí a ženský agenti navádzajú najmä driečnejšie dievky, aby išly do cudzozemska, že im tam pekné a dobré miesta zaopatria. Keď sa dajú naviesť, dostanú pekné háby a židovskí agenti tie nešťastné svorenia ako dajaký tovar predajú potom domom nemravnosti v južnej Amerike, v Ázii a v Afrike. Také nešťastné stvorenie zhubené, ztratené je potom na celý život a nenie preň viac vyslobodenia.

Hlavný kapitanát s prísnou pozornosťou sleduje tie osoby, čo dievkam kvartiele dávajú, ako aj tie ústavy a osoby, čo sa zaopatovaním služieb zaoberajú. Prísny pozor dáva však policaj aj na samé dievky a také, čo často nemajú služby alebo čo službu často premieňajú, posielajú domov. Avšak aj predstavenstvá a obecné úrady mali by v tomto ohľade svoju povinnosť konať. Mládež, či mužského, či ženského pohlavia nemala by sa tak na slepo do sveta púšťať, bo je to na nevýslovnú škodu jednotlivých rodín a celých obcí.

Gróf Aladár Zichy.

S povďačnosťou spomínajú národy mená svojich veľkáčov na poli verejného účinkovania vynikajúcich. Medzi mužov, ktorí rázom jejich osobnosti, vedomosťou, láskou ku viere a vlasti, zaujatnosťou za potreby a záležitosti pospolitého ľudu vynikajú, patrí predseda kresťanskej ľudovej strany a minister okolo osobnosti kráľa gróf *Aladár Zichy*. Aby kresťanskí ľudáci poznali tohoto svojho priateľa a vodcu, podávame úryvky zo života jeho v krátkosti, ako nasleduje.

Gróf *Aladár Zichy*, ablegát kresťanskej ľud. strany volebného okresu Nagy-Kanizsa, druhorodený syn vodcu a zakladateľa kresťanskej ľudovej strany grófa Ferdinanda Zichyho, narodil sa dňa 4. septembra r. 1864. v Nagylángu v stolici stolnobelohradskej. Školy gymnaziálne odbavil z časti súkromne doma, z časti verejne v Budapešti. Práva študoval na univerzitách v Strasburgu, v Innsbrucku a v Budapešti. Zadosťučiniac vojanskej povinnosti, stal sa náhradným dôstojníkom husárov. Potom išiel na hospodársku akademiu do Halle. Dvakrát podujal dlhšie cesty po Európe cieľom hlbšieho vzdelania sa vo vedách. Roku 1893. navrátil sa do Uhorska a vzal si za manželku Henriku, dcéru grófa Imricha Hunyady a grófky Felicity Gyóry. V tomže roku stal sa členom snemovne veľmožov a povýšený bol na hodnosť kamaráša. V snemovni veľmožov po dvakrát zastával úrad zápisníka. Roku 1896. volebný okres Nagy-Kanizsa vyvolil ho za ablegáta s programom kresťanskej ľudovej strany, ktorej neunavným a horlivým predsedom je od roku 1903. od tých čias totiž, ako gróf Ján Zichy zriekol sa tejto hodnosti. Smelé a odhodlané vystupovanie jeho počas pohybov cieľom obrany práv vlasti v predošlom sneme, ako aj rázupné účinkovanie jeho vo výkonnom výbore spojených stránok opozície, vzbudily pozornosť po celej krajine a menu jeho zadovážili popularity zo stránok všetkých kruhov obyvateľstva. Pri posledných voľbách volebný okres Nagy-Kanizsa opätne vyvolil si ho za ablegáta a pri utvorení novej vlády gróf Aladár Zichy dňa 10. apríla roku 1906. vymenovaný bol za ministra okolo osobnosti jeho veličenstva kráľa.

Ku týmto úrivkom zo života predsedu kresťanskej ľudovej strany len to treba dodať, že on žiadnu záležitosť ľudu nadrží za malú a chatrnú a v záujme pospolitého ľudu zakladaním spolkov a kruhov kresťanských už doposiaľ hrozné obete hmotné donášal. Je on muž hlbokého presvedčenia náboženského a následkom toho spravodlivý oproti všetkým právnym požiadavkám, nech si ony z bársakej strany pochodia. Vysoké vyznačenie jeho nezmenilo jeho osobnosť. Aj ako minister okolo osobnosti kráľa je a bude navždy priateľom pospolitého ľudu a neohrozeným bojovníkom kresťanskej ľudovej strany. Nech žije kresťanská ľudová strana! Nech žije predseda jej gróf Aladár Zichy!

POLITICKÉ CHÝRY.

Naduté ropuchnačky.

Komu by nebola známa bájka o ropuchnačke a o volovi. Raz jedna ropuchnačka z kaluže dívala sa na vola; obdivovala veľkosť a hrubosť jeho a začala rozjímať nad tým, ako by aj ona stala sa takou veľkou a

hrubou, ako je ten vól. Aby to docielila, začala sa nadúvať natoľko, že jej koža praskla a ona biedne vyhynula. Tejto ropuche až na vlas sú podobní: redakcia tých skalických novín a jejich majiteľ *Fero Skyčák*. Ak my to neveríte, ľahko sa o tom presvedčíte.

Redakcia vo svojej namyslenej moci už tak velice sa nadúva, že by nedbala rozhodovať nad tým, že kde kto má byť kaplánom alebo farárom. Veru by sme pekne vyzerali, keby sme na psa slaninu nechali. Skalické noviny nie preto sa «katolícke» menovali, aby uznaly, že toto právo nemôže patriť kde-akým pobeťahom, bo ono patrí len biskupom, veď len týchto ustanovil Duch svätý riadiť a spravovať svätú cirkev. Redakcia skalických novín i s tým luteránskym «Týždenníkom» ustavične vypisujú, že ten a ten biskup toho a toho kaplána tam a tam preložil. Čo vás do toho, že biskup kde a koho posielal? Hľadte vy len vaše mravy napraviť a v prvom rade neluhajte toľko, do cirkevných záležitostí sa nemiešajte. Šuster nech len pri svojom kopyte ostáva.

Druhá taká ropuchnačka je: Fr. Skyčák, ktorý zatial bol ministrom Kristóffy, až do nôh padal pred ním a o to ho prosil, aby v oravskej stolici v každej obci ten bol rychtnrom, ktorého on za takého súceho uzná. Nuž hľa, zatial Tisza panoval, tí boli rychtármi v obci, koho liberálni matadóri ľudu natiskli. Pod Fejérvárom Skyčák chcel ľudu natiskať rychtárov. Teda aj Tisza aj Skyčák ten istý prostriedok chceli upotrebiť, aby k moci došli. My úfame, že aj redakcia skalických novín, aj F. Skyčák dotiaľ sa nadúvajú, dokiaľ im tiež koža nepraskne, kým konečne aj oni vo svojej kaluži biedne zahynú. Nebude ich škoda!

Ministri u kráľa.

Minister vnútra gróf Andrassy počas svojho výsluchu u kráľa v Ischlu mimo zprávy o bežných záležitostiach predostrel jeho veličenstvu aj memorandum obsahujúce základné zásady reformy administrácie, ktorú vláda zamýšľa previesť. — Ministerpredseda Wekerle predostrel kráľovi predlohy do jeho torby patriace. Z Ischlu vrátili sa ministri cez Aussee do Budapešti.

Rozhodnutie kráľa o kvóte.

Úradný časopis priniesol najvyšší reškrípt o rozhodnutí jeho veličenstva v záležitosti kvóty. Jeho veličenstvo jak na dobu od 1. júla roku 1905. do 30. júna r. 1906. tak i na dobu od 1. júla bežiacieho roku do 30. júna r. 1907. ustálil dosavadný priemer výšky kvóty a síce pre Rakúsko 66.6 a pre Uhorsko 34.4-percentový príspevok na spoločné výdavky.

Zakázané politizovanie.

Spoločný minister vojny rytier Pittreich sborovým veliteľom poslal dôverné nariadenie, v ktorom im nkladá, aby officierom zakázali chodiť do politických spoločností alebo písať články do politických časopisov. Minister vojny tento zákaz odôvodňuje tým, že v poslednom čase, obzvlášť v uhorských plukoch, často sa staly ne-

príjemné incidenty preto, že sa aktívny dôstojníci zamiešali do politiky. — Dobré tak, lebo politika vojsko všade len hubí.

Minister vnútra a cudzozemskí robotníci.

Gróf Julius Andrassy upravil na právomocnosť nariadenie, aby na takých miestach, kde sa cudzozemskí robotníci vo väčšom počte zdržujú, títo stále v evidencii držaní boli. Následkom toho povinní budú majitelia bani a rozličných priemyselných a obchodných podnikov viesť evidenčné knihy, ktoré na žiadosť politickej vrchnosti musia ukázať.

Žiadosti priemyselných spolkov.

Nedávno chodila u štátneho sekretára ministerstva obchodu Jozefa Szterényiho deputácia všetkých priemyselných spolkov budapeštianskych. Rečník deputácie prosil štátneho sekretára, aby všetkým priemyselným spolkom udelené bolo neobmedzené oslobodenie od porta a aby odbornej obuvníckej škole, ktorú od piatich rokov udržuje budapeštiansky obuvnícky priemyselný spolok, ministerstvo obchodu dávalo ročnú podporu. Štátny sekretár Szterényi vyhlásil, že s najväčšou dobroprajnosťou bude uvažovať prednesené žiadosti a čo bude možné, to aj urobí.

Gróf Julius Andrassy a vystahovanie.

Minister vnútra z viac strán dostal ponosy, že podžupaní niektorých stolíc k passom do Ameriky vystahujúci sa zvykli pripojiť aj vystahovačný plán paroplavebnej spoločnosti Cunard Line. Ponevác toto pripojovanie stahovačného plánu mohlo by byť tak vysvetlované, jako keby patriční podžupaní k vystahovaniu povzbudzovali, minister vnútra vydal na všetkých podžupanov obežník, ktorým zakazuje pripojovanie k passom otázneho plánu. Otázny plán, ktorý opisuje prednosti cesty do Ameriky cez Fiume, slobodno iba na výslovnú žiadosť patričných vydať.

Z CUDZOZEMSKA.

Najnovší obežník pápeža Pia X.

Svätý otec poslal talianskym arcibiskupom a biskupom najnovší jeho obežník, ku jehožto zostaveniu nútily ho ponosy mnohých arcipastierov, že v kruhoch nižšieho kňazstva mladšieho badať snahy po neodvislosti od svojich riadnych predstavených, z čoho nasledujú i mnohé pády nposlušnosti, ktoré krušné objavy zkazou hrozia tak nižšiemu kňazstvu mladšiemu, ako aj veriacim. Nkladá preto svätý otec:

Aby arcipastieri zkazonosné semeno toto vykorenili a od kňazov a klerikov žiadali prisne tú poslušnosť, ktorá viaže všetkých veriacich, zvlášte ale kňazov.

Napomína svätý otec arcipastierov, aby pri vysvätení kňazov držali sa nariadenia apoštola a len potrebe zodpovedne a vždy len tých najsúcejších prijímali.

Stav kňazský je ku spaseniu duší ustanovené povolanie a nie obecné remeslo alebo úrad, ku ktorého vyplneniu každý by sa tam mal poslať, kde sám chce.

Na seminária úzkostne treba pozor dávať, aby sa vychovávali v nich mladíci ku svätému povolaniu kňazskému, nie ale ku svetským úradom.

Navštevovanie verejných universít dovolit sa má len z vážnych príčin a pri prísnej obozretnosti patričných biskupov.

Disciplínu v každom ohľade zachovávať treba čo najprísnejšie.

V každom semenisku má byť múdry a cestou kresťanskej dokonalosti kráčajúci duchovný otec.

Poťažne ohlasovania slova božieho obnovuje svätý otec výrok svätej kongregácie od dňa 31-ho júla roku 1894-ho.

Katecheti musia mať potvrdenie svojich biskupov.

Kázne treba držať v duchu svätého evanjelia. Kázateľ nie vo svojom mene káže, lež v mene a pri zodpovednosti biskupa. Kto pri kázňach svoju česť a svoj osov hľadá a týmto nariadeniam sa nepodrobuje, toho treba odstrániť alebo suspendovať.

Zaoberá sa obežník ďalej s kresťanskou demokraciou a obnovuje dotyčno predošlé nariadenia.

Noviny, mesačníky alebo knihy kňazom neslobodno vydávať bez dovolenia a aprobácie patričného biskupa. Stanovy spolkov zakladať sa majúciich musia mať aprobáciu cirkevnej vrchnosti.

Prísne zakazuje svätý otec kňazom a klerikom, aby vstúpili do bársakého spolku od biskupa nepotvrdeného, ďalej aby sa zapísali do demokratickej národnej ligy. (Lega democratica nazionale).

Rusko.

Revolucionári, socialdemokrati a jejich židovskí vodcovia nasovali v Rusku všeobecný štrajk, tento sa im ale nepodaril. Železničiari riadne konajú svoju službu. Vzdor tomu, že v Petrohrade štrajkuje 66.000 robotníkov, pokoj je úplný. Najviac obchodov je otvorené. Ponevác štrajkujú aj sadzači, časopisy nevyšly. Úradný časopis vyšiel len na pol strane.

Možno úfať, že v Rusku čoskoro nastane poriadok, lebo vláda veľmi prísne vystúpila proti poburovateľom a revolucionárom. Ako časopis «Lokalanzeiger» oznamuje z Helsingforsu, najbližšie postavia pred vojenský súd 100 námorníkov, 700 delostrelcov a 500 socialistov, lebo rozduchovali revolučný pohyb.

Zo Švajcu.

Vo Švajciarsku dovoleno bolo doposiaľ zdržovať sa bárs akým cudzincom. Použili túto slobodu anarchisti, socialdemokrati a revolucionári každého druhu a usídlili sa v húfoch v tejto krajine slobody. Ponevác však z tadial rozširovali po celom svete jejich zkaunosné dielo,

vážnejšie kruhy obyvateľstva obrátili sa na radu švajciarskej Jednoty o vynesenie zákona, aby všetci revolucionári agitátori z krajiny navždy vypovedaní boli.

Bulharsko.

V Sofii, v hlavnom meste Bulharska držali v minulú nedeľu ľudové shromaždenie a vyniesli resolúciu, v ktorej vyzvali bulharskú vládu, aby pre ukrutnosti v poslednom čase gréckymi bandami v Macedonii spáchané, pretrhla diplomatické spojenie s Gréckom a všetkých Grékov zo služby prepustila a z Bulharska vykázala.

Francúzsko.

Následky rozluky cirkve od štátu líči kardinál Lecot, arcibiskup z Bordeaux v tom smysle, že tie hrozné sú pre katolícku cirkev z hmotných ohľadov, nakoľko počet duchovných umenšený byť musí, v mravnom ohľade dá sa očakávať, že katolícke obyvateľstvo drzosťou tohto zákona precitne z doterajšieho hlbokého spánku a horlivejšie zaujímať sa bude za záležitosti svojho náboženstva.

KRAJINSKÝ SNEM.

30. júla.

V zasadnutí dnešného dňa odročila sa snemovňa do 10. októbra.

Socialistický ablegát Ondrej Achim interpelloval v záležitosti ministra honvédstva Ludvika Jekelfalussyho. Minister Jekelfalussy žandármí lapil dal toťiž svojho sluhu Kovácsa pre udajné zpreneverenie. V tejto záležitosti zadal interpelláciu socialista Achim; na interpelláciu odpovedal ministerpredseda a vyslovil sa, že minister honvédstva v otázočnej veci zaiste ináč pokračoval, ako to Achim predstavuje.

Zasadnutie previedlo sa nasledovne: Predseda Julius Justh zahájil zasadnutie a po odbavení formalít socialista Achim interpelloval v záležitosti ministra honvédstva.

Ministerpredseda Alexander Wekerle odpovedal na interpelláciu Achima.

Ondrej Achim vzal odpoveď ministerpredsedu v známosť, očakáva ale, že sa minister honvédstva osvedčí.

Ministerpredseda dr. Alexander Wekerle predostrel návrh, aby snemovňa odročila zasadnutia do dňa 10-ho októbra.

Milan Hodža ku obveseleniu snemovne vyslovil sa proti dlhým prázdninám snemovne a neprijal návrh ministerpredsedu.

Po odpovedi ministerpredsedu prijala snemovňa návrh na odročenie zasadnutí.

Konečne uhodnovernená bola zápisnica a zasadnutie sa zakončilo.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Dokončenie.)

Machliak, hoc bol len žobrák, ale pritom huncút vybijaný. Remeslom jeho bolo, že hral komédiu, ako čo by ho zrádnik metal, s tým sa živoril. Ako žartovný človek smial sa starene, že je taká nahnevaná.

— No len oznámte, všetko, čo viete. Ale ešte dnes choďte na ratúz, lebo zajtrá bude už pozde. A aby ste lepšie mohli žalovať, poďte do mojej chýže a pozrite, čo sme vykopali.

Barbora bola zvedavá na robotu kamarátov a tak šla s Machliakom. Gánok už bol vykopaný, hlboko k Lončákovej jaskyni.

— Odišiel už ten lotor? — pýtala sa Barbora.

— Dávno je v Prokopovej na púti.

— A čo je s peňazmi?

— Nenašli sme ani všivavého haliera.

— To nenie možné! S vlastnými očima som videla, že má za truhlu peňazí.

— Poďte so mnou, ak neveríte.

Machliak svietil a Barbora šuchala sa za ním. Truhla vskutku bola prázdna.

— Ten kmín! Ten zbojník! Nech zdochne tam, kde je! — vrešala žobráčka. — Musel ich skovať.

— Všade sme hľadali. Poprerývali sme každý kút, ale sme nič nenašli. Istotne ich vzal sebou.

— To nenie možné! K tomu by bol potreboval jedno vrece.

— Ak ich ozaj má toľko, dosť ľahko zmenil ich na papierové, — vravel Machliak.

— No, veľký papier dostal za ne. Taký peniaz nepopovážil by sa žobrák premeniť.

— Aká škoda pre nás, — vzdychol Machliak. — Ale že musí mať peniaze ten starý lotor, svedčí o tom jeho bývanie.

Vskutku mal Lončák celkom inakšú kuteru, ako ostatní žobráci. Od kedy Barbora nemala prístupu k Lončákovi, mnoho sa tam premenilo. Všeličo si zadovážil. Stroh, podušku, pokravec, dva obrazy, stolík, stolicu, krčah, malý šporhert s komínom.

Barboru div zlé nevzalo od závidi. Bola by to všetko polámala na kusy. Kdeže je ona od Lončáka? To je pán. Tomu mali by zakázať žobrať. S tým ona nič nevyvedie. Horky že ho zamárni. Už len dočká trpezlivo, zakiaľ ho čert nevezme.

Tak iste zmýšľali všetci obyvatelia doliny. Machliak zaraz zasypal gánok, aby ani stopy nebolo po tom, čo chceli vykonať.

Od toho času považovali Lončáka za kráľa doliny. Liehotili mu, hľadali mu vôľu, nosili mu dary a spravili mu aj to, čo nežiadal. Bolo mu dobre ani pánovi. Mohol robiť a hovoriť čo chcel, uznali žobráci, že má právo ku tomu. Veď je pánom, oni sú len žobráci. Každý sa usiloval vydobudnúť si priazeň Lončákovu, aby tento, vidiac priateľskú lásku a slúžobnícku oddanosť obyvateľov Doliny, peniaze svoje na nich nechal. Veď i tak nemá nikoho. Na kostol alebo na kaplnku dať, bola by škoda, to nech im daruje.

Lončák jedon deň ťažko ochorel. Nevedel odísť z domu, lebo bol v horúčke. Z lúžka kričal, aby ho išla Barbora opatrovať. Tá šla, ale za ňou vkradli sa do prednej diery Čupík a Mrveň, aby strážili opatrovkyňu. Hja, žena je falošná, hoc je aj slepou žobráčkou.

Jaknáhle Barbora dnu vkročila, bolo jej nápadné, že Lončák pod hlavou má boty svoje, i zaraz vedela, čo to znamená. Musí dostať tie boty, čo by si tí dvaja oči vyhládali. Zakiaľ Lončák pri pamäti bol, tak popravovala vankúš, aby zakryl čižmy a tak ich tí dvaja vartáši nezbadali. Keď ale Lončák ztratil pamäť a bolo vidno, že svieca jeho dohára, vytiahla Barbora boty z pod vankúša a priviazala ich pod sukňu k hnátom svojim a len potom volala na vartášov, že je zle a ak znajú Boha, nech bežia do mesta pre lekára.

Čupík okolo pol noci zbúril lekára, aby chytrý šiel do Doliny.

— Ide diabol, ale nie ja, — zabručal nahnevaný doktor a obrátil sa na druhý bok v teplej svojej posteli.

— Ale, prosím ponížene, Lončák je zle. Vedia ten bohatý žobrák.

— Lončák? — myslel si lekár. — To je iné. O tom som aj ja počul, že má peňaze. Nebude skúpy, keď idem k nemu v takomto čase.

Vyskočil z postele, chytrý pohádzal na seba šaty, pričom držal žene prednášku o povinnostiach ľudského lekára, lebo ho zdržiavala, hovoriac:

— Ale nechod. Čo ťa tam po žobrákovi, aj tak ich je veľa. Prechladneš sa.

— Čo by som hneď aj zomrel, musím ísť pomôcť blížnemu môjmu. Nemal bych pokoja, keby pre moju zátvrdilosť umrel ten starý chudák.

Lekár pojal sebou jedného mestského hajdúcha a ponáhlal sa do Doliny, ale Lončák už bol vtedy vystretý. Jaskyňa preplnená bola žobrákmi, ktorí sa nevmetili, vonku ručali a bedákali. Aké nešťastie pre nich! Nemajú viac dobrotivého kráľa! Čo bude z nich? Aký bol len dobrý! So všetkým sa delil s nimi...

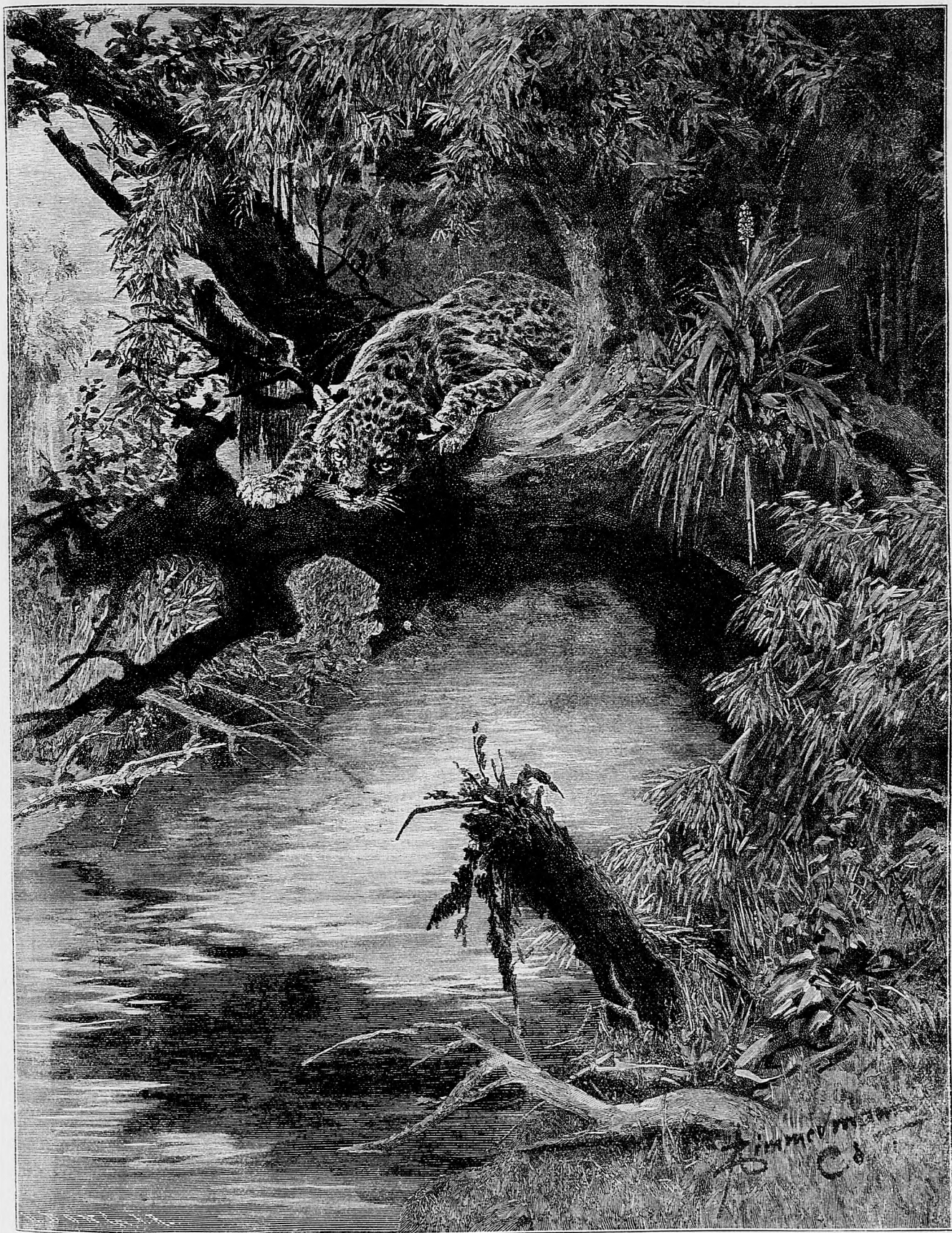
Doktor s ovisnutým nosom vrátil sa domov a aby vyhnul posmeškom, oklamal ženu svoju, že dostal dukát za honorár.

Zakiaľ žobráci odoberali sa od neboštika, Barbora s čižmami zmizla a šuchla sa do svojej kutere. Zapálila kahanec, nahla sa nadeň, aby ju svetlo nezradilo a obzerala korisť. Strčila ruku do boty a z pod podšivky vytiahla, čo hľadla, jednu veľkú papierovú bankovku.

— Tisíc korún! — vykrikla celá nalakaná. — Na

toľko som nerátala. Ale čo robiť s ňou? Ako ju teraz premením? — lámala si hlavu utrápena Barbora.

podozrivými ľuďmi a diplomatickými zloďmi. I hneď sa vybrala na cestu k židovi a k ránu dotrepala sa k nemu

Leopard na postriežke.

Zrazu prišiel jej na rozum prekryvač a úžerník Murmorstein. Býval v Opátovej a držal známosť so všeliakými

v tej nádeji, že kúpi od nej za drobné peniaze tú bankovku. Lenže v zlom čase prišla. Starý zloď bol veľmi

mrzutý a jak len kto dvere otvoril, triasol sa od strachu. Od jedneho času žandári mu chodili na krky, lebo voľačo zlého položil na oheň.

Keď boli sami, pýta sa Barbora:

— Pán hostinský, čo by mi dali za jednu papierovú tisicku?

— Ukážte ju.

Barbora pevne držala polovicu bankovky a žid, majúc ruky na zadku, merave hľadel na papierový peniaz. Zrazu ale pretiahne po nohavici zápalku a prv, než by to Barbora bola zbadala, zapálil bankovku. Plamen vyblíkol a popálil žobráčku. Z tisícky zostal popol.

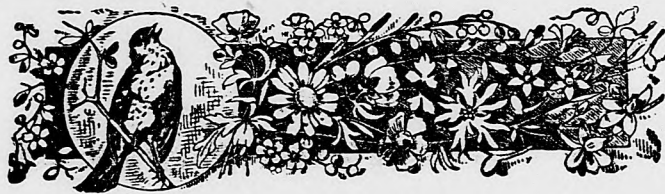
Žobráčka počala ručať, ale žid sa jej pohrozil:

— Čušte, veď to bola Lončáková bankovka.

— A ako to vedia? — pýtala sa Barbora.

— Veď ju odo mňa kúpil za stosedemdesiatšesť zlatých drobných peňazí. Ani rok nenie tomu. Odtedy chodia ku mne žandári. Bankovka bola falošná. Tu máte oldomáš.

Vypila a smutne šla domov, nezradila čo sa stalo.

CHÝRNIK.

Kráľ v Prahe. Jeho veličenstvo kráľ koncom októbra a počiatkom novembra tohto roku bude sa zdržovať v Prahe a ubytuje sa v Hradšine. Ponevác kráľ pride s veľkým sprievodom, ku jeho uvítaniu robia veľké prípravy. Do Hradšinu zavedú elektrické osvetlenie a potom siene zaopatria novým náradím.

Krajinské valné shromaždenie katolíkov tohto roku odbývať sa bude dňa 23., 24., 25. a 26. septembra a síce opäť v Budapešti v miestnostach Reduty. Podrobný program je už takmer celkom zostavený.

Chýry z Oravy. Osv. pán biskup spišský dr. Alexander Párvy päť mladíkov prijal za klerikov. Nenie teda pravda, čo píšu «Ludové Noviny» a «Slovenský Týždenník», že z Oravy nikoho neprijal. Darom teda napádajú i v tomto ohľade a ubližujú osv. pánu biskupovi. Jako v inších veciach, tak i tu tie hore spomenuté novinky nepravdu píšu, cigánia. — V Lokei sa vydržovali sväté missie v prostred júla. Medzi missionármi bol i vel. pán Jozef Grigel, rodák z Oravy. Missie navštevovaly horlive i susedné obce. Missionári zasiali semiačko a Pán Boh mu udelí vzrastu. Missie zaviedol vel. p. farár lokcanský Andrej Csizsmár. Nech ho Boh živí na mnohé letá! — Dňa 13. júla v Bobrove zomrel Kamill Janovjak, bohoslovec. V horúčke ležal 7 dní. Ešte dva roky mal požívať ehlieb seminársky, dva roky hlavu si mučiť a vzdelávať sa vedou bohosloveckou. Myslel, že sa to hneď minie a on že ako mladý silný bojovník vkročí do vinice Pána. A hľa, jak veľká premena. Človek mieni a Pán Boh mení.

Odpočinitie večné daj mu, o Pane! — V Trstenej mal byť katolícky kruh. Jeho zakladateľom a vodcom chcel byť ablegát bobrovského okresu. Lenže minister vidiac, že katolícky kruh nemôže jestvovať, kvitnuť a ovocia prinášať — tak po katolícky — bez duchovnej, katolíckej hlavy, nepotvrdil stanovy toho v povetří sa kývajúceho, na papieri ale už pribitého kruhu. V ministeriume tiež majú rozum, kde býva aký počiatok, ejhľa, taký i koniec.

Chýry zo Spiša. Spišský stoličný výbor dňa 11-ho júla držal svoje letné riadne zasadnutie, na ktorom sa stoliční výborníci len v malom počte súčastnili. Na zasadnutí predsedal hlavný župan Gejza Salamon. Stoličný výbor vyslovil katolíckym kňazom vďaku za ich vlastenecké držanie sa na levočskom odpuste, kde by tiež boli chceli daktorí falošní proroci balamútiť lud. Aj to ustanovil výbor, že všetky krémy po stolici musia byť už o deviatej hodine večer zavreté. — V Novoj Vsi odhalili nedávno na tunajšej honvédskej posádke veľký švindel. Poddôstojník Rudolf Bergmann (zaiste žid) za peniaze rezervistov oslobodil od vojenskej služby tak, že falšoval vojenské dokumenty. Bergmanna odsúdil súd na štyri mesiace do väzenia a spolu ztratí aj svoju šaržu. Teraz civilný súd súdil nad tými, ktorí takýmto klamstvom ušli vojenskej službe. — Tú čiastku bývalého prešovského grécko-katolíckeho majetku, ktorá nachodí sa v chotári starovesskom, obnášajúca 360 jutár, odkúpil istý advokát z poľského Nového Tarhu menom Novotny za 180 tisíc korún, on ten majetok medzi poľskými sedliakmi parcelovať myslí.

Nehoda jedneho lekára. Z Debrecína sdeľujú, že tamojší zubný lekár Jozef Tihanyi viezol sa na koči, keď sa kone zrazu od jedneho jachajúceho automobila splašili a ľahký koč schytily. Pri jednom zákrute koč sa prevrhol a lekár vypadol, takže sa nebezpečne ranil.

Zkaza jedneho ruského mesta. V ruskom meste Sisram minulé dni zúrila obrovský požiar, ktorý spustošil skoro celé mesto, takže len tri ulice obišlo nebezpečie. Vyše sto ludí prišlo o život. Oheň zapríčinila neopatrnosť jednej ženskej, ktorá zavárala ovocie v drevenej chalupe. Chalupa sa chytla a ponevác dul silný vetor, oheň prešľahol aj na susedné domy a tak rýchle sa širil, že behom polhodiny skoro celé mesto stálo v plameni. Ludia utekali vo z mesta, lebo pre dym nemohli dýchať. Mnohí sa zadusili a mnohí popálili. Všetky úradné budovy a aj karsáreň padly v obeť ohňu. Škodu predbežne nemožno ustáľiť.

Najedli sa jedovatých hríbov. V obci Zebegény (stol. hontianska) udal sa minulé týždeň poľutovania hodný prípad. Franc Kirschenbaum so svojou familiou večeral hríby. V noci všetci ostali zle. Hľadali lekára, ale v Zebegényi, kde letuje 112 osôb, nenie vôbec lekára. Len v druhý deň na poludnie vedeli najst lekára, ktorý ale prišiel už neskoro, lebo medzi tým jeden 12-ročný chlapec a jedno 10-ročné dievča následkom otrávenia hríbami zomreli. Tieto dni ráno aj Kirschenbaumova manželka zomrela a Franc Kirchenbaum tiež zápasí so smrťou.

Obor. Z New-Yorku oznamujú, že štyridsať policajtom nenie veľmi ťažká úloha chytiť jedného obra, ktorý je deväť stôp vysoký. Ťažšia vec je posadiť toho obra do jednej celly, ktorá je len šesť stôp vysoká, šesť stôp dlhá a štyri stopy široká! Táto úloha ušla sa minulé dni newyorskkej policii a policia konečne prinútená bola poprosiť obra, aby podpísal jedno osvedčenie, v ktorom sa zaväzuje, že neujde. Zajímavá záležitosť je nasledovná: Jedon ruský obor, menom Machnow, vynašiel zvláštny spôsob reklamy. Každé popoludnie šiel sa prechádzať do parku a tam rad-radom podával ruku deťom. Okolo obra shrklo sa vždy veľké obecenstvo. Policia mu viackrát zakázala tento spôsob reklamy, no obor sa s tým mnoho nestaral. Aj minulé dni vyšiel do parku so svojou manželkou, s jedným novinárom a s jedným divadelným správcem. No policia sa dozvedela, že Machnow je opäť v parku, hneď vyslali za ním 40 policajtov, ktorí Machnowa chytili. Policajti ale hneď tušili, že tu nepôjde všetko v poriadku. Celú spoločnosť zaviezli na automobile na políciu, kde Machnowa vypočuli a zostavili o výsluchu zápisnicu. No, keď boli s týmito hotoví hovorili obrov, aby podpísal zápisnicu. No obor nechcel pero chytiť do ruky a skoro tri hodiny trvalo, kým ho nahovorili, aby sa podpísal. Potom ho vysadili na zatvorený voz. Machnow sa len tak vmetil do voza, že si hlavu strčil medzi kolená. V tomto okamihu ale manželka Machnowa začala plakať, na čo obor žiadala, aby aj jeho manželku vysadili k nemu. Keď mu toto nechceli urobiť po vôli, vystrčil z voza jednu nohu a zaprel ňou do zeme, takže policajti nevedeli s ním dať rady a konečne prinútení boli vysadiť k nemu aj jeho manželku. Takto dovezli Machnowa do vyšetrovacieho väzenia. Tu ale vysvitlo, že Machnow sa nevmetil cez dvere do celly. Opäť ho museli prosiť, aby podpísal horespomenuté osvedčenie, že neujde. Obor konečne upustil, podpísal osvedčenie, na čo ho pustili na slobodu.

Železničný kassír — defraudant. Železničný pokladník Árpád Gergely vo Vásárhelyi defraudoval 33.000 korún a potom ušiel. Defraudant tieto dni popoludní vysadol na vlak a odcestoval. Z defraudovanej summy ale 20.000 korún tieto dni ráno došlo z Koložváru na platy úradníkov. Tieto peniaze prevzal šéf stanice a oddal ich kassírovi. V kasse bolo krem toho 13.000 korún v hotovosti. Gergely sa už od dávnejšieho času chystal na defraudáciu a 28. júla dostal cestovný pass, znejúci na celú Európou. Keď kassír prevzal peniaze od šéfa, celý deň zostal v úrade a len popoludní asi o 5. hodine odišiel. Na druhý deň ráno už neprišiel do úradu. Spytovali sa na

jeho byte, ale ani jeho manželka nevedela povedať, kde sa podel. Šéf hneď oznámil vec obchodnej správe a policii. Gergely napísal jeden list, v ktorom píše, že v každom sa sklamal a nepozostávalo mu iné, len sa zastrelil alebo defraudoval. On si volil toto posledné. Dľa dosavádzneho vyšetrovania Gergelya videli posledný raz v Šegešvári, odkiaľ odcestoval do Brašova.

Libényiho vrstovník. V Koložvári tieto dni zomrel 48-ický honvéd Jozef Weibel, ktorý pre útok spáchaný na nášho kráľa za dlhší čas nevinne bol uväznený. Weibel žil vo Viedni, keď krajčírsky pomocník Libényi spáchal útok na kráľa a náhodou jedával práve tam, kde útočník každý deň obedoval. Pre toto viedeňská policia aj jeho upodozrievala a zatkla. Darmo tvrdil, že s Libényim nebol v spojení a že ho len z videnia pozná, vojenský súd aj jeho odsúdil. O štyri roky bol omilostený, ale počas absolutistickej doby stál vždy pod policajným dozorom. Neskôršie zmenil si meno na Szamosiho a osadil sa v Koložvári, kde počnúc od ústavnej doby sa mu lepšie vodilo. Oženil sa a jeho jeden syn ostal v Brašove náčelníkom železničnej stanice. Pozdejšie odumrela mu i manželka i deti. Minule dostal zapálenie pľúc a tejto nemoci aj podľahol. Zomrel v koložvárskej Karolininej nemocnici.

Na vzducholodi ku severnej točni. Z Berlína oznamujú, že Wellmann ešte tohto roku, snáď už v prvom týždni septembra pohne sa na cestu po vzducholodi ku severnej točni. Balón pripravia na cestu už prostriedkom augusta. Potom Wellmann urobí na balóne cestu «na prábu» a v septembri pohne sa na nebezpečný a dosiaľ neznámy vidiek.

Somár kráľa Edvarda. Zábavné nedorozumenie udalo sa minulé dni na parníku «Montebello», na ktorom anglický kráľ Edvard poslal svojmu malému vnukovi, švédskemu kniežatovi Olafovi jedného somára. Keď parník doplával pred prístav Christianie, kapitán dal nasledovný znak do majáku:

— Všetko je v poriadku:

No odpoveď nedostal. Kapitán teraz už dal nasledovný znak:

— Somár. (Týmto chcel označiť, že na parníku doviezol somára.)

Ani teraz nedostal odpovede. Neskôr vysvitlo, že úradník majáku, keď kapitán dal prvý znak, bol pri telefone a preto nezbadal parník, na druhý znak ale preto neodpovedal, lebo si myslel, že ho kapitán lode urazil na cti.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntových knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osuhu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredu. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodovnenie notárske. Ústev požíčku vypovedať nemôže.

Nešťastie matky a dieťa. Gazda Jozef Hanzlik cestoval tieto dni so svojou manželkou a s dvoma deťmi z Budapešti do Ostrihomu. Na ceste Hanzlikova, ktorá držala na ramene jedno dieťa, náhodou otvorila dvere železničného vozňa a vypadla z jachajúceho vlaku. Dieťa naskutku zomrelo a matka sa tiež ťažko ranila. Ranenú ženskú zaviezli do nemocnice sv. Margity.

Zatkli falšovateľa peňazí. Z Kecskemétu oznamujú, že tam v poslednom čase mnoho falošných jedonkorunníkov prišlo do obehu. Policia hneď začala stopovať falšovateľa peňazí a tieto dni podarilo sa jej aj chytiť zámočnickeho pomocníka Štefana Vargu. Varga síce tajil, žeby bol falšoval peniaze, no na jeho byte polícia našla stroje ku robeniu peňazí a preto ho zatkla.

Mrtvoly na dachu vozňa. Z Debrecína oznamujú, že dňa 1. augusta večer na dachu jedného vozňa tretej triedy našli dve mrtvoly. Vlak, ktorý doviezol mrtvoly došiel zo Szatmáru. Policia zaviedla vyšetrovanie a vstopovala, že oba mrtví sú šuhaji z Diószegu, ktorí dnes mali narukovať. Z dobrej vôle vyškriabali sa na dach vozňa a jeden železničný most ich srazil.

Konec hračky. Z Kecskemétu sdeľujú, že 6-ročný chlapec Franc Szemerédi a 8-ročný Štefan Kocsis hrali sa s jedným revolverom, ktorý našli v kuchyni. Dotiaľ ho obzerali, kým malý Štefan Kocsis takto riekol svojmu kamarátovi:

— Zastreľ ma, Ferko!

Ferko chytil revolver a spustil kohútik. No revolver nevystrelil.

— Teraz streľ ty, Štefko! — skríkol smele malý Szemerédi.

Starší chlapec tiež spustil kohútik a v nasledovnom okamihu Ferko Szemerédi krvou zaliaty klesol na zem. Štefko Kocsis ušiel do viníc. Práve vtedy jazdili tade dvaja dobrovoľníci 8. husárskeho pluku, ktorí rany malého chlapca vymili a obviazali, potom ale telefonovali na políciu. Guľa prebehla malému chlapcovi cez pľúca. Jeho stav je povážlivý.

HOSPODÁRSTVO.

Falšovanie potravných článkov.

Nepredarmo spomínajú starí ľudia časy minulé, lebo vtedy nebolo toľko huncútov a švindlerov, ako dnes. Teraz väčšina ľudí na tom špekuluje, ako by mohli druhých obrať a oškodiť. A pri tomto špatnom remese nehľadia na prostriedky, hlavnou vecou ich je: nazbývať čím viac peňazí.

Vychvalujeme sa so veľajúcou osvetou, že vraj svet je učený a múdry. Posmievame sa starým, ktorí žili v dobe temnoty. Áno, múdri sme, ale aj vybijani. Máme

rozličné stroje, vieme povedať, čo z akých látok pozostáva, lenže učenosť našu k švindlerstvu upotrebuje. A táto šikovnosť najlepšie javí sa pri robení a falšovaní potravných článkov. Na dedinách je to ešte s Bohom, ale čo sa v mestách robí, to už prevyšuje pochop človeka. Môžeme povedať, že nenie tej veci v domácnosti potrebnej, ktorú nevedeli by falšovať a fabricky vystaviť. Máme síce zákon, ktorý prísne bráni padelanie hospodárskych a priemyselných plodín, ale čo to hodno, keď je to len na papieri a potom zákon tak malú pokutu určí na padelateľov, že ich to ani za mak nemrzí. Aspoň keby odňali právo takému huncútovi, čo otrovu mieša a s falošnou mierou merá, snáď to by malo účinok, ale takto celý zákon nič nestojí. Dost ľahko, že mnohé vrchnosti majú vedomosť o tomto švindlerstve, lenže padelateľia tiež poznajú, ako môžu odstrániť od seba nebezpečenstvo. A tak obecenstvo bez obrany vydané je nesvedomitým a prefiakaným ľuďom.

V Anglicku kanterbúrski primas na valnom shromádení pomocných spolkov povstal oproti padelačom, ktorí nielen hubia čestné kupectvo, ale robia obecenstvu nesmiernu škodu, lebo robené články zaplatí za pravé. Spomenutý primas anglický pátral po veci a zaopatril mnoho dôkazov, s ktorými potom smele mohol vystúpiť oproti naničhodným padelateľom potravných článkov. Dozvedel sa, že mnohí kupci a fabrikanti prinútili osobníctvo svoje ku klamu, to jest aby merali s falošnou mierou a aby predávali robený tovar za pravý. Isté anglické noviny na tomto základe oslovily pomocníkov fabrikantov a kupcov, aby udali verejnosti svoje zkušnosti. Aj prihlásili sa mnohí a pod vlastným menom opísali manipulácie ich pánov a že pod akými podmienkami prinútili ich, aby klamali a zdierali obecenstvo. A z tohoto vyšlo na javo, že nenie toho tovaru s ktorým by neklamali. Aby čitateľa naši doprosta vedeli, aké všeliaké dorobeniny musia ľudia jesť, opíšeme tu daktoré.

Pešťania boja sa jesť kúpené klobásky, lebo je v nich veľa vody — aby boly ťažšie — a miesto čistej bravčoviny posekané črevá, žily, múka, všeliaké odpadky mäsa, mladé kosti a len voľačo mäsa.

Mäsiari vedia výborne falšovať masť s lojom, so sadlom, s vápnom, s vodou a s inými látkami. Že koľko vody možno miešať do masti, to málo kto vie a ponevác jej prítomnosť nezbadá ľahko, tak radšej vodu lejú do masti, ako iné veci, ktoré zbadá pri topení. Koľko je vody v masti, dozvieme sa, keď ju prv odmeráme a pri silnom ohni aspoň za dve hodiny topíme; za tento čas sa voda vyparí a masť znovu odmerajúc, uvidíme o koľko nás oklamali na váhe. Lenže, aby sme chytili kujona mäsiara to by sme museli mať úradné osoby za svedkov, ináč súd ani sa neobzre na nás.

Mlieko falšovať nenie kumšt, vedia to aj naše dedinské gazdinky, pravda nie tak šikovne, ako v mestách. Nič sa nedá tak všenasobne falšovať, ako mlieko. Najznámejší spôsob je vodou ho preriediť. Takýto krst máloktorá gazdiná odpustí mlieku. Zvykli miešať k nemu otrubný a jačmenný vývar, múku, bielok z vajca, krochmel,

vápno a oproti zkseleniu soľ, bóraks a sódu. Vápnom falšované mlieko zradí mydlová voda. Vezmime jednu čiastku takéhoto mlieka a smiešajme ho s dvoma čiastkami mydlovej vody a miešajme ho cez plátno precedíme. Jestli na plátne k páperu podobná usadlina zostane, tak je mlieko vápnom falšované. Keď ale falšujú mlieko s mydlinami, tak opakujeme tú istú próbu s vápnom a výsledok ten istý bude. S otrubným, s jačmeným zvarom a so škrobom falšované mlieko osvetlie, keď prilejeme k nemu jódtinktúru. Vodu zaraz zbadáme v mlieku. Keď kvapneme čistého mlieka na necht, kvapka okrúhla zostane, kdežto kvapka takého mlieka, ktoré je vodou predriedené, rozleje sa po nechte a je svetla.

(Dokončenie nasleduje.)

DOPISY.

Krivjany (stol. Šariš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Veľkú radosť mám napísať, akej sme sa dožili dňa 5. júla. Po dlhom čase, asi 18 rokov, prišiel ku nám do našej dedinky v tento deň okolo piatej hodiny predvečerom náš osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie, aby mládeži našej udelil sviatosť birmovania. Prijali sme tohoto hodného nástupcu svätých apoštolov slávnostne ako sme mohli. Naši mládenci a mladší gazdovia išli po chotár na koňoch s peknými zástavami. Starší a školské deti čakali pri kostole, kde bola postavená veľká brána, ozdobená kvetmi.

Razom sme slyšali hlas trúby a to znamenalo, že sa osvietený pán biskup už približuje ku nám. Postál konečne koč pred nami a z neho vystúpil túžobne a srdečne očakávaný arcipastier náš. Jedon z našich mládenčov pozdravil ho peknou rečou a družičky podaly mu kytku z krásnych kvietok. Pohli sme sa potom do kostola, kde vo dverách i s kostolnou správou prijal osvieteného pána biskupa milovaný náš pán farár. Tu sa pán biskup pomodlil krátku modlitbu, zakým ľud spieval nábožnú pieseň a po modlitbe udelil nám požehnanie a viedli sme ho v sprievode do fary.

Na druhý deň dňa 6. júla už o 6. hodine ráno začali sme sa schádzať v našom kostole. Prišlo k nám mnoho sveta aj zo susedných dedín. O 9. hodine slúžil osvietený pán biskup hrubú sv. omšu a držal nám kázeň, ktorou každý čo ju slyšal, posilnený musí byť vo viere na celý život. Pristúpili sme potom ku sviatosť birmovania a pri-

jali sme túto sviatosť, ktorá zvlášte teraz veľmi je svetu potrebná ku posilneniu vo viere, asi šesťstopäťdesiat. Po udelení sviatosti birmovania boli sme zas účastní biskupského požehnanie a s tým sa zakončila táto veľavýznamná slávnosť.

Treba mi ale ešte aj druhú slávnosť spomenúť, ktorá nasledovala po udelení sviatosti birmovania. Táto slávnosť to jasne dokazuje, ak veľmi stará sa osvietený pán biskup o blaho svereného si ľudu. U nás sa totiž mnoho sveta oddáva nemiernosti v pití. Milovaný arcipastier náš to vedel i držal nám peknú kázeň a vyzval ľudí, aby vstúpili do spolku striezlivosti a složili sľub miernosti. Otcovské slová milovaného arcipastiera nepadly na skalú. Štyristo ľudí vstúpilo do spolku striezlivosti a zložilo sľub miernosti. Tento pekný príklad nasledovať by mali aj druhé obce.

Keď dopis môj končím v mene celej mládeže vyslovujem najvrednejšie vďaky s úplnou poklonou osvietenému pánu biskupovi, najmilejšiemu arcipastierovi nášmu za jeho unovanie a otcovské pečovanie o nás a neprestanem modliť sa o to, aby Všemohúci verného sluhu a opravdivého nástupcu tohoto apoštolského k duševnému a telesnému blahu ľudu slovenského cez dlhé a dlhé roky v dobrom zdraví udržať ráčil.

Mládenc.

Z okresu mor.-sv.-jánskeho.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Sluší sa, aby sa svet voľačoho dočítai aj o našom volebnom okrese moravsko-sväto-jánskom. Je to tým viacej potrebné, bo my tu vlastne ani nevieme čoho sa držať. Príčinou toho je, že ľud náš je veľmi pobalamútený.

Aj to je jedna veľká bieda u nás, že prítomne nemáme medzi nami správnych katolíckych vodcov, ktorí by zaslepeným oči otvorili.

Toto by ale veľmi ľahko išlo. Veď ľudu našemu treba len to vysvetliť, čo on pod liberálmi trpel. Každý náš občan dobre zná, že keď nás liberáli najviacej utiskali, nikto sa za nás nezaujal, ako kresťanská ľudová strana. Táto politická strana zastávala vždy ľud bez rozdielu, či on bol slovenský, alebo či patrila ku inej národnosti. Kresťanská ľudová strana zastávala ľud na sneme, proti prechmatom vrchností a proti každému, čo sa strojil ľudu ublížiť. Noviny kresťanskej ľudovej strany «Kresťan» v každej otázke a pri každej príležitosti ohlásily sa za práva utlačeneného ľudu. Keď ľud nemal žiadnej ochrany a obrany, vtedy ani Hodžovi, ani tým skalickým novinám nenapadlo aby sa za nás zaujímali.

Zkadiaľ ale pochádza teraz tá veľká láska jejich ku nám? Dľa mojeho jednoduchého rozumu má to dve príčiny. Jedna príčina, prečo tým istým pánom náš ľud tak veľmi na srdci leží je, že oni v tuhom priateľstve boli a zaiste aj prítomne sú s Kristóffym. Toto nemožno tajiť, dokázalo sa to aj na sneme. Kristóffy ale bol a je nepriateľom slobody vlasti. V priateľstve s týmto pánom a s

jeho pomocou chceli ľud pobúriť proti právam vlasti a proti spoločenskému poriadku, aby v mutnej vode mohli sebe ľahko ryby loviť. Druhá príčina, prečo tým istým pánom náš ľud tak veľmi na srdci leží, je: že ho chcjú poluteránčiť. Slováci boli vždy verní katolíci. Oni boli verní ku cirkvi rímsko-katolíckej a boli verní ku svojej vlasti. V tejto pevnej vernosti chcjú ľud slovenský zklátiť. Preto aj Hodža aj skalické noviny v každom čísle tupia a hania katolíckych biskupov a kňazov. Tí noví priatelia ľudu slovenského chcjú ľud o jeho najväčšie poklady, o jeho vieru olúpiť. Oni na tom pracujú, aby celý katolícky ľud slovenský stal sa luteránskym. Preto natiskajú jejich noviny tak veľmi našemu ľudu.

My ale máme tú pevnú nádej, že nás kresťanská ľudová strana aj proti týmto nepriateľom obráni. Premohla ona liberalizmus, tým ľahšie premože odvážlivé snahy týchto pánov. Ľud katolícky slovenský nahliadne konečne, že dúfať a veriť môže jedine len v kresťanskej ľudovej strane. *Ludák.*

Pri prvom posedení.

Jozef: A či vy dačo čítavate?

Ondrej: Nuž len nášho «Kresťana»

Jozef: Dobré máte. To sú dobré noviny. Píšu múdre, tak ako sa patrí a svedčí! No, ale počujte. Pred tromi dňami prišiel ku mne jeden luterán a odporúčal mi, že aby som sa predplatil na «Slovenského Týždenníka». Ale ja — ako vy to už dobre znáte — som toho štvrtmudranta na krátko odbavil. Povedal som mu, že «Týždenník» je luteránsky, to je len pre luteránov a ja luteránom byť nechcem. Jemu ale to ešte málo bolo. Bol veľmi bezočivý!

Ondrej: Mohli ste ho vyhodit!

Jozef: Vyhodiť ako vyhodit. Nešiel preč. Dobré. Veď ťa ja naučím móresu. Ak ťa dakde nenaučili, ja ťa poučím. Začal som ho kresťat a kresťal do tých čias, kým neprišla moja stará z pola. Začala ona doň.

Ondrej: No, tá mu hádam už len zasolila?

Jozef: Čujete! Ako mu tá sekala, to strach bolo počúvať. Ja som si myslel, že od toľkého kriku sa mi obloky pobijú i som ich otvoril.

Ondrej: No a to ste nemali zrobiť! Lebo si potom susedia mohli myslieť, že sa to vy dvaja vadíte!

Jozef: Mýlite sa! Ja už s mojou starou žijem 33 rokov, ale sme sa ešte nikdy nepovadili. No ale počkajte trochu, musím si pripáliť, zhaslo mi vo fajčke.

Ondrej: To vám zhaslo pre ten luteránsky mesačník?

Jozef: Joj! Ešte i pri zapalovaní sa musím zasmiať. Máte volákysi krátky rozum. To je nie mesačník. Vy by ste o hodinu už aj k snečnikovi zašiel. Veď sa neshovárane o mesačníkovi, ale o luteránskom «Týždenník»-ovi.

Ondrej: No, veď mi to prepáčte, pomýlil som sa. Mám zvedavosť len na koniec tej trmy-vrmy.

Jozef: Moja starká toho luteránika mocne vyrepetila. Vyčítala mu všetky kapitule. Vysvetlila mu nauku o pre-

blahoslavenej Panne Marii. No a keď mu hovorila o modlitbe «Anjel Pána» práve zvonár začal zvonit na zvone. Ja a moja starká sme si klakli a on tak ufujazdil, že zo strachu tam na lavici si nechal i klobák i okuliare.

Ondrej: No, to ten veru musel dostať? Hádam sa išiel von ochladit?

Jozef: Veru ten nevečeral, ani spať že nemohol!

Ondrej: Musím vás i druhý raz navštíviť. U vás sa moc dobrého naučím.

Jozef: Len prídte. Nech sa vám páči.

Ondrej: Zostaňte s Pánom Bohom. Dobrú noc vám!

Jozef: S Bohom aj vám dobrú noc!

Katolícky Týždenník.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Otázky, ale i odpovede.

Chceš poslať milodar na milostivý kostol Ievočský? Napiš adresu: *A róm. kath. Plébánia Hivatalnak. Lőcse. Szepes megye.* — Pošli toľko, koľko môžeš. Pošli vtedy, kedy máš.

Chceš vstúpiť do ingolštadtského Omšového spolku? Piš na adresu: *Redakcia Kráľovnej Svätého Ruženca. Jablonka. Árva megye.* — Pritom pošli 4 koruny a 54 halierov s tým doložením, že zároveň vstupuješ do spolku Omšového.

Chceš si zaobstarat novinky «Posol Božského Srdca Ježišovho»? — Piš na adresu: *Redakcia Posla Božského Srdca Ježišovho. Nagyszombat. Pozsony megye* — Pripoj k tomu 1 korunu 60 halierov. Za tým o pár dní budeš mať čo čítať pekného. Pošlú ti — ak chceš — čísla i od januára. Keď budeš čítať, to čítaj pomaly, múdre, srozumiteľne. A budeš mať z toho veľký ošoh. Máš moc času na daromnikovania? Vezmi «Posla» a čítaj a tak lenivosti vyhybuj.

Chceš-li si zaobstarat novinky mesačné «Kráľovna Svätého Ruženca»? — Piš na adresu: *Redakcia Kráľovnej Svätého Ruženca. Jablonka. Árva megye.* — Pripoj 1 korunu i 60 halierov. A v krátkom čase hneď zavíta ku tebe. Budeš sa mať s čím zabávať. Nebude škoda toho času, ktorý na jej čítanie vynaložíš. Dostaneš čísla počnúc od prvého. I staré ročníky sú tam k dostaniu. Staré ročníky si zaobstaraj tak «Kráľovnej Sv. Ruženca», jak i «Posla Božského Srdca Ježišovho». Vezmi a čítaj.

Chceš-li čítať politický časopis? — Tu máš «Kresťan»-a. Predplatiť si naň. Adresu máš tu v ňom na prvej strane: *Kresťan. Budapest. IV. Ferencz József-rakpart 27.* — A pošli lebo sám na rok 4 koruny, na pol roka 2 koruny, na 3 mesiace 1 korunu i 20 halierov. Ak sám nevládzeš, nahovor druhých a viacerí spolu dovedna sa složte. «Kresťan»-a rozširuj a tak dobrý skutok konáš!

Slovenská ľudová strana nestojí na stanovisku katolíckom, verný katolík nemôže súhlasiť s touto stranou!

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvetý. Malému Ježiškovi v kytke sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitického. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Stanovy a Odpustky všeobecného Sväto-Omšového Spolku pod preslávnym Menom, pod Ochránstvom a so vzývaním milostiplnej a nepoškrvnene počatej Matky Božej Marie u P. P. Františkánov v Ingolštadte utvoreného. — Z pôvodiny nemeckej s dovolením Dôst. Biskupského Generálneho Vikáriátu v Eichstát-u vydanjej. Tlačou Karla Salvu v Liptovskom Ružomberku (Liptó-Rózsahegy).

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Alleluja. Duchovný katolícky spevník s obradami nótami (nápevami). Sostavil Štefan Janovesik, farár likavský. S odobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 352 strán, 306 piesní, úplné nešpory a všetky obrady ako: na Hromnice, Veľkú noc, Krížové dni atď., všetky s nótami zaopatrenej. — Cena jedného výtisku. v plátne viazaného s obrázkom 1 kor. 60 hal. hal. — Za vopred zaslaných 1 kor. 80 hal. pošle ho vydavateľ franko pod krížovou obálkou. — Tam je k dostaniu: «**Requiem aeternam**» spevník opatrený s nótami, viazaný. Cena 72 hal. — Objednávky majú byť upravené do Likavky, ostatná pošta Ružomberok (Rózsahegy). Stolica liptovská.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššie označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 6. augusta.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 14'35—15'45, peštianska K 14'25—14'70, stolno-belehradská Kor. 14'55—15'25, banátska K 14'35—15'10. — *Raž*: K 11'95—12'10. — *Jačmeň*: na krm K 11'55—12'35. — *Ovos*: prvotriedny 13'00—13'60, druhotriedny 12'60—13'00. — *Kukurica*: K 12'25—12'45. *Repica*: K 30'20—31'00. — *Proso*: K 12'—11'—.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	26'40	25'20	24'00	23'00	22'00	20'00	18'00
			č.	7	7 ¹ / ₂	8	
			K	16'40	14'80	11'20	

Drobné otruby: K 8'80, hrubé K 9'00.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 100'00 do 110'00 za 100 kilogr.; druhotriedna K 95—105.

Zemiaky: ružové K 3'60—5'00, žlté K 9'00—9'90 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 21'00—22'00, tarkavá K 17'00—18'00. — *Hrach* čistený: K 24'00 do 29'00. — *Šošovica*, veľká čistá: K 65'00—80'00. — *Konopné semä*: K 28'00—30'00. — *Lanové semä*: prima K 18'00—19'00. — *Rasca* (kmín): 70'00—71'00. — *Mak*: K 76'00—77'00. — *Ladník*: K 14'00—15'00. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 67'50 do 68'00, kockový K 69'50—70'00, žltý K 67'00—67'50 za 100 kilogr.

Petrolej: Standard-petrolej korún 37'00, fiumánsky White-Star (***) K 39'00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 22'00—22'50, bosenský K 26'50 do 27'00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kilov) K 25'50—27'00, srbské (100 kilov) K 24'00—26'00.

Sviňská masť: budapeštianska K 132'00—133'00.

Slanina: vidiecka K ————, mestská 4 kusová K 108'00—109'00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K 141'00 do 142'00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 37'00—37'50.

Vajcia: prima uhorské K 64—66, podlejšie K 58 do 59 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'00—2'10, k vareniu K 1'40—1'50, syr 10—20 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1'40 do 1'50 za kilogram; kurence k smaženiu K 1'00—1'50, kurence k pečeniu K 1'10—1'40, sliepky na polievku K 2'40—2'80 za jeden pár.

Zadovažujte predplatiteľov pre

«Kreštan-a»!

Starostlivosť našich gazdín slúži k dobrému rodine!

Kathreiner Kneipp sladová káva

je tá jedinná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábajú Kathreiner dostáva príjemnú vôňu a ľuboznú chuť bobkovej kávy.

Veľké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opetne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnotami vedomosti.

Pri veľkom úsporeni v každom gazdovstve, každodenné požívanie jej je zvlášte pre mládež nevyslovnej ceny!

Pri kupovaní spomenut' treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné baličky s ochrannou známkou "šarára Kneipp".

TELEGRAM!

Sukne polovlnené po ... 75—70 kr. a vyše.
 Sukne grisetové vyšívané po ... 1 zl. 27 kr. a «
 Sukne satenové tlačené modne po ... 93 kr. a «
 Sukne kanafasové modne po ... 1 zl. 10 kr. a «
 Sukne atlasové modne po ... 1 zl. 5 kr. a «
 Sukne glotové, prádlo biele i delnicke, zástery všetkých drnhov, obrusy, supravý, plátna, atd., všetko v rozličných farbách a mojních vzorkách vyrába a dobierkou ľavne zasiela.

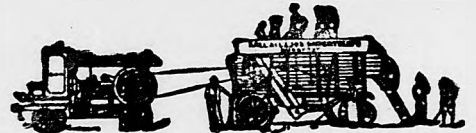
tkalcovna A. Jelínka v. Jimramové.
Vzorky zdarma a franko.

Bratia kresta nia! Podporujte malopriemsel! o len člstu ručnú prácu:

!!! Vyznačenie prvej odmeny !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Úplná záruka za dokoálu mlat'bu! — Cennik na ziadost' franko.

Najdokonalejší a najjednoduchší mlatebný motor stroj. Lahko k vedeniu bez strojnika. Cielom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje — Odporučá s úplnou zárukou svoje benzinnomote k vystrojeniu mlynov a priemyselných podnikov taktiež

elektrické benzinlokomobi mlatebné stroje
 s dvojin vystrojením k čisteniu. Jediné jestvujúca novota! Samočinnjúkú, dozorný a bezpečný ventil. Osobitná trieda hospodárskych strojov: parostroje, mlyny, rajtäre, mlatidla, sejestroje atd'.

O nedostiznej viteonosti motor mlatebných strojov dopytať sa možno u p. barona Jozefa Kemény: Maros-Németi (Erdély), u p. Jána Nagy, Beleg.

Najistejší lacny obchod. Najistejší lacny obchod.

Ziadajte si cennik

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bonate ilustrovaný cennik, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRÁD
 I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

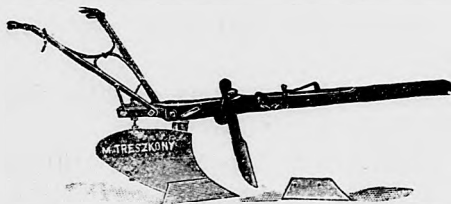
Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor.—24 kor. Biele ako snáh

mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynnimkou dovolenejestli sa poštové útraty vynahradia. Benedikt Sachsel, Lobes 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Páni hospodári!

ako: mlátačky s ocelovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentüre, rajtäre, sečkovicice atd. — Cenniky zašlem na žiadost' zdarma a franko

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitcse).

Ti páni, ktorí by chceli za provisiu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa.

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najdokonalejšie uznanie hospodárske stroje

Šijáce Stroje.

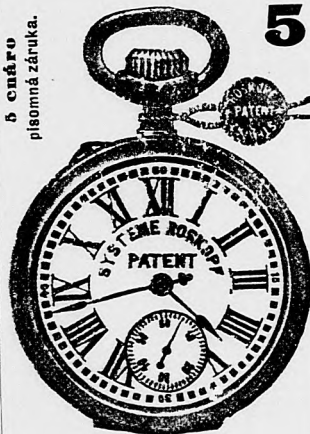

25 zl. Vždycki Kdostaniu u. 812 **Aloja Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cennik pošiem každemudarmo.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému eielu. Podľa garancie od 10 zl. až do

5 korun!

V tejto jakosti bez subehu.

Vrobované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. po futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky.

Zasiela sa s počtovou dobierkou

Ján Konrád prvá dielna hodin BRÜX 425. (Čecky).
 Bohato vystavený cenni vyše 1000 vyobrazením potiela sa na žiadost' bar komu zdarma.